

Motion till riksdagen 2023/24:1396

av Ann-Sofie Alm (M)

Ingen plats för hederskultur i ett demokratiskt och jämställt samhälle

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram en nationell handlingsplan mot hederskulturens brott och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra hur många barn som befinner sig i riskzonen för att utsättas för hederskulturens brott och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att skyddade identiteter för brottsoffer för hedersbrott ska vara livslånga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra hur många barn som förts bort mot sin vilja och se över möjligheten att de återbördas till Sverige och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att myndigheter och rättsväsende får de befogenheter de behöver för att kunna säkra bevis mot brottsutövare inom hederskulturen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att socialtjänsten sekretessbelägger identiteten på brottsoffret i ärenden vid misstanke om hederskultur och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att socialtjänsten flaggar varje ärende med misstänkta brott om hederskultur och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att lagen om vård av unga anpassas till barn och ungdomar som omhändertas från vårdnadshavare som lever under hederskulturens normer och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra om begränsningar i flickors val av klädsel är ett uttryck för brott som sorterar under hederskulturens brott och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra vilka befogenheter svenska myndigheter behöver för att förhindra att svenska skattepengar finansierar brott mot mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra hur ekonomiska sanktioner, såsom indragna bidrag, kan införas för familjer runt barn och ungdomar som är utsatta för hedersbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra hur vite kan utdelas för vårdnadshavare vars barn förhindras skolgång enligt skolplanen på grund av hederskultur och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att strypa finansieringen till odemokratiska extrema religiösa samfund, förbund och skolor och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utvecklingsbistånd kan villkoras med att mottagarlandet ska medverka till återförande av barn och ungdomar som ofrivilligt vistas i mottagarlandet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att avskaffa preskriptionstiden helt för hedersbrott och brott med hedersmotiv och tillkännager detta för regeringen.

I Sverige gäller nolltolerans mot hederskultur

Det finns en djup orättvisa i att inte alla medborgare i vårt land får möjlighet att åtnjuta den jämställdhet och frihet och de rättigheter vi andra tar för givna utan lever i hederskulturens förtryck.

Det ska inte finnas en tillstymmelse till tvivel om att i Sverige gäller nolltolerans mot våld och förtryck mot barn och ungdomar, nolltolerans mot hederskulturens brott.

Hederskulturens brott tar sig uttryck bl.a. genom frihetsberövande, bortgifte av barn, därigenom våldtäkt av minderårig, könsstympning av flickor och kvinnor, hot om våld, våld, trakasserier från moralpoliser, bestraffningar av olika slag och ytterst mord. Hederskulturen är särskilt grym då brottsoffrets förövare är den familj som borde vara tryggheten för brottsoffret.

En nationell handlingsplan mot hederskulturens brott för alla aktörer i samhället

Sverige behöver en nationell handlingsplan där alla samhällets aktörer har rätt kunskap och rätt befogenheter att agera för att vi ska nå nolltolerans mot hederskultur. En första åtgärd i en sådan handlingsplan är att se över hur många barn som lever i hederskultur och hur många som är i riskzonen för att utsättas för hederskultur och dess brott.

Det behöver vidare klargöras hur man säkrar bevis mot förövare av hederskulturens brott. Hela rättskedjan behöver mer kunskap om hederskultur då det krävs annorlunda bevisföring för fällande dom när ett kollektiv sanktionerar och utför ett brott.

Sekretessbelägg ärenden direkt vid misstanke om hedersbrott

Socialtjänsten bör alltid, vid minsta misstanke om att hederskultur är involverat i någon orosanmälan eller i något annat ärende, sekretessstämpla identiteten på den utsatte. Idag har många inom socialtjänsten insyn i ärenden. När en hedersbrottsutsatt människa ber om hjälp ska den personen vara trygg med att få den hjälpen utan att riskera att råka ännu mer illa ut. Att inte sekretessbelägga handlingar gällande hederskultur kan därför vara förknippat med direkt livsfara för den brottsutsatte. Den krassa verkligheten vittnar om varför. Det finns ett ord – eftervård – som beskriver våld som skett efter att socialtjänsten avslutat ärendet.

Alla handlingar hos socialtjänsten med misstanke om hederskulturbrott behöver flaggas

Hederskulturens normer hör inte hemma i det svenska samhället. Här värnar vi alla barns lika rättigheter och möjligheter. Här värnar vi vår demokrati. I Sverige gäller svensk lag. Ett medborgarskap för en person som inte accepterar det ska inte tas för givet. Ett uppehållstillstånd för en person som inte accepterar det ska inte tas för givet. Islamistiska hatpredikanter bör, likt terrorister, nekas inträde till Sverige.

Se över LVU gällande barn utsatta för hedersbrott

Socialtjänstlagen gör gällande att omhändertagna barn och ungdomar genom lagen om vård av unga (LVU) i alla givna möjliga lägen ska återarbetas tillbaka till sina biologiska föräldrar. När det gäller hedersbrottsutsatta barn och ungdomar kan ett återförande till den biologiska familjen innebära stor fara. Lagen bör därför ses över för att kunna skydda även dessa barn och ungdomar.

Inga bidrag till extrema religiösa förbund och skolor

Det är självklart att skattepengar inte ska finansiera brottslig verksamhet. Lika självklart är att inte brott mot mänskliga rättigheter ska finansieras med skattemedel. Hederskultur är systematiserad och organiserad brottslighet mot mänskliga rättigheter. Hederskultur behöver inte vara religiöst betingad, men extrema religiösa förbund och skolor använder sig ofta av hederskulturens maktmedel. Därför bör inte svenska skattepengar finansiera odemokratiska extrema religiösa samfund, förbund eller skolor.

Indragna bidrag och vite vid misstanke om hedersbrott

Samhället bör göra mycket tydliga markeringar mot hedersbrott. När ett barn gifts bort mot sin egen vilja och när ett barn förs ut ur landet mot sin egen vilja, bör det därför bli mycket kännbart för förövare och medhjälpare till brottet. Det bör klargöras hur bidrag, vid misstanke om hederskulturbrott, kan dras in till dess att barnet är återfört.

Grundskolan bör även kunna begära vite av föräldrarna om barnet inte kommer till skolan eller p.g.a. hedersproblematik inte deltar i skolarbetet.

Försäkringskassan och socialtjänst bör ha möjlighet att pausa utbetalningar vid misstankar om hederskulturbrott såsom frihetsberövande, tvångsgifte eller könsstympning eller om annan fara för barnets liv föreligger. Försäkringskassan och socialtjänsterna är centrala i ett sådant arbete och bör därför ges möjlighet att stoppa utbetalningar till familjen runt den hedersbrotsutsatte.

Skyddad identitet för brottsoffret

En person som utsatts för hedersbrott kan få skyddad identitet. Detta skydd upphör dock efter två år och måste då förnyas. Två år är en väldigt kort tid i en hederskulturkontext där generationsarvet för vidare oförrätter mot familjen tills vedergällning är vidtagen. En skyddad identitet bör i dessa fall därför vara livslång för att skydda brottsoffret på bästa sätt.

Definitionen av hedersrelaterat våld och förtryck

Definitionen av hedersrelaterat våld och förtryck bör klargöras. Det bör bland annat klargöras om begränsningar i val av klädsel för flickor och kvinnor är ett uttryck för brott som sorterar under hederskulturens förtryck och våld.

Villkorat bistånd

Sveriges myndigheter behöver mer effektivt kunna förebygga och förhindra att barn och ungdomar med anknytning till Sverige tvingas ingå äktenskap eller könsstympas i Sverige eller utomlands. Om barnet eller ungdomen förs ut ur landet mot sin vilja behövs åtgärder för att underlätta eller, om det inte är möjligt, framtvinga ett återförande till Sverige av det utsatta barnet. I varje avtal om utvecklingsbistånd bör därför biståndet villkoras med att mottagarlandet är behjälpligt i återförande av hedersbrotsutsatta barn och ungdomar till Sverige.

Ett hedersbrott bör aldrig kunna preskriberas

Nolltolerans mot hederskulturens brott betyder att vi aldrig får vända dessa barn, ungdomar och brottsoffer ryggen. Ett hedersbrott bör därför aldrig kunna preskriberas.

Möjligheten att utdöma straff bör alltid finnas kvar. Samhället ska aldrig vika från brottsoffrets sida.

Ann-Sofie Alm (M)